

DANSK PRIVAT RET 9. udg.

**Paul Krüger Andersen
Bent Iversen
Halfdan Krag Jespersen
Aage Michelsen
Jørgen Nørgaard
Niels Ørgaard**

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Dansk Privatret
9. udgave
© 1995 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf
er uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers

Printed in Denmark 1995
ISBN 87-574-2394-6

FORORD

»Dansk Privatret – en lærebog« foreligger hermed i en revideret og ajourført 9. udgave.

Bogen er primært tænkt som undervisningsgrundlag i juridiske fag ved handelshøjskoler, universiteter og andre læreanstalter. Med bogens forholdsvis brede udvalg af emner har det været hensigten at åbne mulighed for en friere sammensætning af pensum efter de enkelte undervisningsinstitutioners behov.

Kapitelafrænsningen og valget af de systematiske hovedlinier er foretaget af forfatterne i fællesskab. Indholdet af de enkelte kapitler er de respektive forfattere ansvarlig for.

Fremstillingen er ændret en del i forhold til 8. udgave fra 1993. Dels er der siden 1993 gennemført ny lovgivning, og dels har vi ligesom i 8. udgave ønsket at udbygge bogens grad af „internationalisering“.

Professor, lic.jur. *Paul Krüger Andersen* har udarbejdet kapitlerne 9, 22 og 23; professor, lic.jur. *Bent Iversen* kapitlerne 1, 2, 11, 12, 13, 14 og 17; professor, dr.jur. *Halfdan Krag Jespersen* kapitlerne 6, 10, 15 og 19; højesteretsdommer *Jørgen Nørgaard* kapitlerne 4, 5, 16, 24 og 25 og professor *Niels Ørgaard* kapitlerne 7, 8, 20 og 21.

Professor, jur.dr. *Ole Hasselbalch* har udarbejdet kapitel 18.

Docent *Aage Michelsen* har udarbejdet kapitel 3 samt de skatteretlige afsnit, som afslutter de enkelte kapitler.

Overassistent *Mona Nørgaard*, Det Erhvervsretlige Institut, Handelshøjskolen i Århus, har ydet uundværlig bistand ved udarbejdelse af sagregisteret.

Manuskriptet til bogen er afleveret i juni 1995.

Forfatterne

INDHOLDSOVERSIGT

Kap. 1	Retssystemet og retskilderne, <i>Bent Iversen</i>
Kap. 2	Oversigt over retsplejen, <i>Bent Iversen</i>
Kap. 3	Skatteret – Introduktion, <i>Aage Michelsen</i>
Kap. 4	Aftaler, <i>Jørgen Nørgaard</i>
Kap. 5	Erstatning uden for kontraktsforhold og produktansvar, <i>Jørgen Nørgaard</i>
Kap. 6	Andre måder at stifte ret på, <i>Halfdan Krag Jespersen</i>
Kap. 7	Fordringer på penge, <i>Niels Ørgaard</i>
Kap. 8	Personskifte i skyldforhold, <i>Niels Ørgaard</i>
Kap. 9	Negotiable dokumenter og børsnoterede aktiver, <i>Paul Krüger Andersen</i>
Kap. 10	Køb, <i>Halfdan Krag Jespersen</i>
Kap. 11	Internationale Køb, <i>Bent Iversen</i>
Kap. 12	Køb af fast ejendom. Tinglysningsssystemet, <i>Bent Iversen</i>
Kap. 13	Kreditaftaler, <i>Bent Iversen</i>
Kap. 14	Pant, <i>Bent Iversen</i>
Kap. 15	Kaution og garanti, <i>Halfdan Krag Jespersen</i>
Kap. 16	Forsikring, <i>Jørgen Nørgaard</i>
Kap. 17	Transport, <i>Bent Iversen</i>
Kap. 18	Ansættelsesforhold, <i>Ole Hasselbalch</i>
Kap. 19	Leje, forvaring og entreprise, <i>Halfdan Krag Jespersen</i>
Kap. 20	International privatret, <i>Niels Ørgaard</i>
Kap. 21	Tvangsfuldbyrdelse og konkurs, <i>Niels Ørgaard</i>
Kap. 22	Selskabsret, <i>Paul Krüger Andersen</i>
Kap. 23	Immaterielret – Markedsføringsret – Konkurrenceret, <i>Paul Krüger Andersen</i>
Kap. 24	Ægtefællers formueforhold, <i>Jørgen Nørgaard</i>
Kap. 25	Arv og dødsboskifte, <i>Jørgen Nørgaard</i>

INDHOLD

<i>Kapitel 1. Retssystemet og retskilderne</i>	1
1. <i>Indledning</i>	1
2. <i>Retskilderne</i>	1
2.1. <i>Lovene</i>	1
2.1.1. <i>Grundloven</i>	1
2.1.2. <i>Love</i>	2
2.1.3. <i>Anordninger</i>	2
2.1.4. <i>Cirkulærer</i>	3
2.1.5. <i>Legalitetsprincippet</i>	3
2.1.6. <i>Loves fortolkning</i>	3
2.1.7. <i>Deklaratoriske og præceptive lovbestemmelser</i>	5
2.2. <i>Retspraksis</i>	5
2.3. <i>Sædvane</i>	5
2.4. <i>Forholdets natur</i>	6
2.5. <i>Særligt om EF's institutioner og retsakter</i>	6
2.5.1. <i>Institutionerne</i>	6
2.5.1.1. <i>Rådet</i>	7
2.5.1.2. <i>Kommissionen</i>	7
2.5.1.3. <i>Domstolen</i>	8
2.5.1.4. <i>Europaparlamentet</i>	8
2.5.2. <i>Retsakterne</i>	8
2.5.2.1. <i>Forordninger</i>	8
2.5.2.2. <i>Direktiver</i>	9
2.5.2.3. <i>Beslutninger</i>	9
2.5.2.4. <i>Henstillinger og udtalelser</i>	9
2.6. <i>Lovkonflikter m.v.</i>	9
2.7. <i>Offentliggørelsen af lovstof m.v.</i>	10
2.7.1. <i>Danske retsforskrifter</i>	10
2.7.2. <i>EF(EU)-retsakter</i>	10
3. <i>Retssystemet</i>	11
3.1. <i>Privatret og offentlig ret</i>	11
3.2. <i>Formuerettigheder</i>	12
3.3. <i>Civilproces, fogedret og skifteret</i>	13

4.	<i>Retsevne og handleevne</i>	14
4.1.	Retsevne	14
4.2.	Handleevne	14
Kapitel 2.	<i>Oversigt over retsplejen</i>	15
1.	<i>Indledning</i>	15
2.	<i>Borgerlig retspleje og strafferetspleje</i>	15
3.	<i>Domstolenes organisation og kompetence</i>	16
3.1.	Almindelige og særlige domstole	16
3.1.1.	Byretter	16
3.1.1.1.	Fogedret	16
3.1.1.2.	Skifteret	16
3.1.2.	Landsretter	17
3.1.3.	Højesteret	17
3.1.4.	Forbrugerklagenævnet	17
3.1.5.	Særlige domstole	18
3.2.	De almindelige domstoles saglige kompetence (virkekreds)	18
3.3.	De almindelige domstoles stedlige kompetence (værneting)	19
3.4.	Funktionel kompetence	20
3.4.1.	Appel	20
3.4.2.	Genoptagelse	21
4.	<i>Retssagens parter – processuelle grundprincipper</i>	22
4.1.	Påtalesubjekt	22
4.2.	Partsprincip	23
4.3.	Forhandlings- og dispositionsprincip	23
4.4.	Bevisbedømmelse	24
4.5.	Bevisbyrde	24
5.	<i>Fuldbyrdelses- og anerkendelsessøgsmål</i> – retskraft	25
5.1.	Danske retsafgørelser	25
5.1.1.	Sagsbehandling af en inkassosag	26
5.2.	Fremmede retsafgørelser	27

6.	<i>Forlig</i>	28
7.	<i>Voldgift</i>	29
Kapitel 3.	<i>Skatteret – Introduktion</i>	30
1.	<i>Indledning</i>	31
2.	<i>Retskilderne i skatteretten</i>	33
3.	<i>Subjektiv skattepligt</i>	35
4.	<i>Objektiv skattepligt</i>	37
4.1.	Indtægter	37
4.2.	Fradragsberettigede udgifter	38
4.2.1.	Driftsomkostninger	38
4.2.2.	Skattemæssige afskrivninger	38
5.	<i>Periodisering</i>	39
6.	<i>Rette indkomstmotager og lovhjemlet indkomstdeling</i>	39
6.1.	Rette indkomstmotager	39
6.2.	Lovhjemlet indkomstdeling	40
7.	<i>Skatteberegningen</i>	41
8.	<i>Skatteprocessen</i>	42
Kapitel 4.	<i>Aftaler</i>	45
1.	<i>Indledning</i>	45
1.1.	Den historiske udvikling	45
1.2.	Aftaleloven – Fastlæggelse af de mest centrale begreber	49
2.	<i>Gensidigt bebyrdende aftaler ctr. gaveaftaler</i> ..	49

3.	Dansk ret opstiller normalt ikke formkrav for aftaler	50
4.	Aftalers indgåelse – tilbud og accept	51
4.1.	Tilbud	51
4.1.1.	Løfte	52
4.1.2.	Løftebetingelser	53
4.1.2.1.	Afgiveren skal pålægge sig en byrde	53
4.1.2.2.	Erklæringen skal give udtryk for en beslutning	53
4.1.2.3.	Adressat	53
4.1.2.4.	Afgivelse	53
4.1.2.5.	Erklæringen skal være kommet til kundskab	54
4.2.	Accept	54
4.2.1.	Acceptfrist	54
4.2.1.1.	Aftalelovens § 2	55
4.2.1.2.	Aftalelovens § 3	55
4.2.1.3.	Afslag på tilbud	56
4.2.2.	Forsinket accept	56
4.2.3.	Uoverensstemmende accept	57
4.2.4.	Udpegelse af medkontrahenten	57
4.2.5.	Reklamation	58
4.2.6.	Afkald på accept	58
5.	Aftalers tilblivelse på anden vis	59
5.1.	Standardkontraktens vedtagelse	59
5.2.	Specielle kontraktsprocedurer	60
5.3.	Kvasiaftaler	60
5.4.	Forpligtelse som følge af passivitet	61
6.	Aftalers fortolkning og udfyldning	62
6.1.	Indledning	62
6.2.	Fortolkning	62
6.2.1.	Fortolkningsmomenter	63
6.2.2.	Fortolkningsregler	64
6.2.3.	Fortolkning af standardkontrakter	65
6.3.	Udfyldning	65
6.4.	Aftale og fortolknings ctr. udfyldning	
	– bevismæssigt	66

7.	Løfters ugyldighed	66
7.1.	Indledning og definition	66
7.2.	Stærke og svage ugyldighedsgrunde	68
7.3.	Positive lovbestemmelser om ugyldighed	69
7.3.1.	Umyndighed	69
7.3.1.1.	Umyndighed medfører som hovedregel ugyldighed	69
7.3.1.2.	Undtagelser fra hovedreglen	70
7.3.1.3.	Umyndigheds-ugyldighedens retsvirkninger	72
7.3.2.	Sindssygdом m.v.	73
7.3.3.	Falsk og forfalskning	74
7.3.4.	Tvang	74
7.3.4.1.	Voldelig kompulsiv tvang og mekanisk tvang	74
7.3.4.2.	Anden tvang	74
7.3.5.	Svig	75
7.3.6.	Udnyttelse	76
7.3.7.	Uoverensstemmelse mellem vilje og erklæring	76
7.3.7.1.	§ 32, stk. 1	77
7.3.7.2.	§ 32, stk. 2	77
7.3.7.3.	Reservatio mentalis	78
7.3.7.4.	Pro forma aftaler	78
7.3.8.	Aftalelovens § 33 – reglen om »almindelig hæderlighed«	78
7.3.9.	Aftalelovens § 36 – generalklausulen	79
7.3.10.	Indholdsmangler	81
7.3.10.1.	Løfter som strider mod ærbarheden	81
7.3.10.2.	Løfter som strider mod loven	81
7.3.10.3.	Konkurrenceklausuler	82
7.3.10.4.	Tilsidesættelse af standardvilkår	82
7.4.	Andre situationer, hvor et løfte (muligvis) ikke er bindende	83
7.4.1.	Supplement til reglen i Aftalelovens § 30	83
7.4.2.	Supplement til reglen i Aftalelovens § 33	83
7.4.3.	Bristede forudsætninger	83
7.5.	Forbrugerftaleloven	85
7.6.	Ugyldighedens retsvirkninger	87
7.6.1.	Inter partes	87
7.6.2.	Over for løftemodtagerens kreditorer	87
7.6.3.	Over for løftemodtagerens omsætningserhververe	88

8.	<i>Tredjemandsløfter</i>	88
9.	<i>Aftalers afslutning ved mellemmand</i>	89
9.1.	Bud	89
9.2.	Fuldmagt	90
9.2.1.	Fuldmagtstyper – fuldmagt med og uden særlig tilværelse	90
9.2.2.	Fuldmagt uden særlig tilværelse	90
9.2.3.	Fuldmagt med særlig tilværelse	91
9.2.4.	Bemyndigelse ctr. fuldmagt	91
9.2.5.	Retsforholdet mellem fuldmagtsgiveren og tredjemand	92
9.2.5.1.	Fuldmagtsgivelsen ugyldig	92
9.2.5.2.	Fuldmagtsgiverens død, umyndiggørelse eller konkurs	93
9.2.5.3.	Fuldmægtigen overskrider sin bemyndigelse/fuldmagt	93
9.2.5.4.	Fuldmægtigens løfte til tredjemand ugyldigt	94
9.2.5.5.	Fuldmagten tilbagekaldt	94
9.2.6.	Retsforholdet mellem fuldmægtigen og tredjemand	94
9.2.7.	Retsforholdet mellem fuldmagtsgiveren og fuldmægtigen	95
9.3.	Kommission	95
9.3.1.	Retsstillingen over for tredjemand	96
9.3.1.1.	Forpligtelsen over for tredjemand	96
9.3.1.2.	Ejendomsretten til det hos kommissionæren værende gods	96
9.3.1.3.	Ejendomsretten til fordringen mod tredjemand	96
9.3.1.4.	Ejendomsretten til de af tredjemand betalte penge	97
9.3.1.5.	Kommissionærens videresalg af kommittentens gods	97
9.3.2.	Retsforholdet mellem kommittenten og kommissionæren	98
9.4.	Handelsagenter	99
9.4.1.	Indledning	99
9.4.2.	Har en handelsagent fuldmagt?	100
9.4.3.	Parternes pligt til loyalitet	101
9.4.4.	Handelsagentens ret til provision	101

9.4.5.	Konkurrenceklausuler	101
9.4.6.	Agenturaftalens ophør	101
9.4.7.	I hvilket omfang kan handelsagentlovens regler fraviges	102
9.4.8.	Retsforholdet mellem handelsagenten og tredjemand	102
9.5.	Handelsrejsende	102
9.6.	Mæglere	103
10.	<i>Skatteret</i>	104
10.1.	Indledning	104
10.2.	Gensidigt bebyrdende aftaler ctr. gaveaftaler	104
10.3.	Dansk ret stiller ikke særlige formkrav til aftaler, for at de skal have virkning i skatteretlig henseende	105
10.4.	Den skattemæssige virkning i tilfælde af uvirksomme, ugyldige og ændrede aftaler	106
10.4.1.	Uvirksomme aftaler	106
10.4.2.	Ugyldige aftaler	106
10.4.3.	Særligt om skatteforbehold	106
10.4.4.	Særligt om omgørelse	108
10.4.5.	Særligt om bindende forhåndsbesked	109

<i>Kapitel 5. Erstatning uden for kontraktsforhold og produktansvar</i>	111
1. <i>Indledning og afgrænsning</i>	111
2. <i>Erstatningsreglernes funktion</i>	112
3. <i>Erstatning og forsikring</i>	113
4. <i>Ansvarsgrundlaget</i>	114
4.1. <i>Culpaansvar</i>	115
4.2. <i>Arbejdsgiveres ansvar</i>	117
4.2.1. <i>Specielt om arbejdstageres ansvar</i>	118
4.3. <i>Objektivt (strikt) ansvar</i>	119
4.3.1. <i>Lovbestemt objektivt ansvar</i>	119

4.3.2.	Særligt om ansvar for motordrevne køretøjer	120
4.3.3.	Objektivt ansvar uden hjemmel i lov?	121
4.4.	Præsumptionsansvar	121
4.5.	Børns og sindssyges erstatningsansvar	122
4.6.	Objektive ansvarsfrihedsgrunde	123
4.6.1.	Nødværge	124
4.6.2.	Nødret	124
4.6.3.	Samtykke	124
4.6.4.	Negotiorum gestio	125
5.	<i>Den erstatningskrævende skal have lidt et tab</i>	125
5.1.	Ikke alle tab erstattes (fuldt ud)	125
5.2.	Ikke alles tab erstattes	126
5.3.	Påvirkes den skadelidtes krav af tredjemands – først og fremmest et forsikringsselskabs – ydelse?	126
6.	<i>Årsagsforbindelse og adækvans</i>	128
7.	<i>Skadelidtes medvirken</i>	129
8.	<i>Flere skadevoldere</i>	130
9.	<i>Produktansvar</i>	131
9.1.	Det i retspraksis udviklede produktansvar	132
9.2.	Produktansvarsloven	133
9.2.1.	Begrebet »Skade«	133
9.2.2.	Begrebet »Produkt«	134
9.2.3.	Begreberne »Producent« og »Mellemandler«	134
9.2.4.	Begrebet »Defekt«	135
9.2.5.	Ansvaret	135
9.2.5.1.	Ansvaret for producenter	135
9.2.5.2.	Ansvaret for mellemandlere	136
9.2.6.	Flere erstatningsansvarlige og regres	136
9.2.7.	Forældelse	137
9.2.8.	Det international-privatretlige aspekt	137
10.	<i>Skatteret</i>	138
10.1.	Indkomst	138
10.2.	Udgifter	138

<i>Kapitel 6. Andre måder at stifte ret på</i>	141
1. <i>Indledning</i>	141
2. <i>Negotiorum gestio</i>	141
3. <i>Berigelseskrav</i>	142
4. <i>Hævd</i>	142
5. <i>Frugter og udbytte</i>	144
6. <i>Skatteret</i>	144
6.1. <i>Negotiorum gestio</i>	145
6.2. <i>Berigelseskrav</i>	145
6.3. <i>Hævd</i>	146
<i>Kapitel 7. Fordringer på penge</i>	147
1. <i>Indledning</i>	147
2. <i>Gældsloven og andre retskilder</i>	148
3. <i>Flere skyldneres hæftelse</i>	150
3.1. <i>Solidarisk hæftelse</i>	150
3.2. <i>Pro rata hæftelse</i>	151
3.3. <i>Regres mellem solidariske skyldnere</i>	151
4. <i>Skyldnerens pligter</i>	152
4.1. <i>Betalingsmidler</i>	152
4.1.1. <i>Penge – herunder fremmed mønt</i>	152
4.1.2. <i>Checks</i>	152
4.1.3. <i>Betalingskort</i>	153
4.2. <i>Betalingsstid</i>	154
4.2.1. <i>Forfaldstid</i>	154
4.2.2. <i>Frigørelsestid</i>	155
4.3. <i>Betalingssted</i>	156
4.4. <i>Rette modtager</i>	157
4.5. <i>Betingelser for skyldnerens betalingspligt</i>	158

5.	<i>Misligholdelse</i>	158
5.1.	Fordringshaverens ret til at kræve betaling før forfaldstid	158
5.2.	Erstatning	159
5.2.1.	Forhalingsrente	159
5.2.2.	Erstatning ved siden af forhalingsrenten	161
5.2.3.	Kurstab ved forpligtelser i fremmed mønt	161
6.	<i>Fordringshavermora</i>	162
7.	<i>Fordringers ophør</i>	163
7.1.	Opgivelse	163
7.2.	Modregning	165
7.2.1.	De almindelige betingelser for modregning	165
7.2.1.1.	Udjævnighed	165
7.2.1.2.	Afviklingsmodenhed	166
7.2.1.3.	Gensidighed	166
7.2.1.4.	Udelukkelse af modregning	167
7.2.2.	Særlige modregningsregler	167
7.2.2.1.	Konnekse fordringer	167
7.2.2.2.	Modregning i konkurs	167
7.3.	Forældelse	167
7.3.1.	DL 5-14-4	168
7.3.2.	Forældelsesloven	169
7.3.3.	Andre forældelsesregler	171
7.3.4.	Virkninger af konkurs, tvangsakkord og gældssanering	171
7.3.4.1.	Konkurs	171
7.3.4.2.	Tvangsakkord	172
7.3.4.3.	Gældssanering	172
7.4.	Prækclusion	173
8.	<i>Efterbetaling og tilbagebetaling</i>	173
9.	<i>Skatteret</i>	174
9.1.	Indledning	174
9.2.	Renteindtægter og renteudgifter	174
9.2.1.	Renteindtægter	174
9.2.2.	Renteudgifter	175
9.2.3.	Rentefrie lån	177

9.3.	Beskatning af kursgevinster og kurstab på pengefordringer m.v.	177
9.3.1.	Kursgevinstbeskatningsloven	177
9.3.2.	Kursgevinster og kurstab på kreditors hånd ...	178
9.3.2.1.	Mindsterenteregelen i kursgevinstlovens § 7 ..	178
9.3.2.2.	Pengenæring	178
9.3.2.3.	Vederlagsnæring	179
9.3.3.	Kursgevinster og kurstab på debtors hånd ...	179
9.3.3.1.	Pengenæring	179
9.3.3.2.	Specialregler i kursgevinstlovens § 5, stk. 3-5 ..	179
9.3.3.3.	Fradrag for kurstab ved indfrielse af omlægning af kontantlån	180
9.3.4.	Særligt om fordringer og gæld i fremmed mønt	180
9.3.5.	Særligt om konvertible obligationer	181
9.3.5.1.	Indledning	181
9.3.5.2.	Mindsterentereglerne og konvertible obligationer	181
9.3.5.3.	Konvertible obligationer i fremmed mønt	181
9.3.6.	De nye regler om beskatning af finansielle instrumenter	182
9.4.	Fordringens ophør	182
9.4.1.	Indfrielse	182
9.4.2.	Gældseftergivelse	182
9.4.3.	Modregning	183
9.4.4.	Forældelse og prækclusion	183
	Kapitel 8. Personskifte i skyldforhold	185
1.	<i>Personskiftespørgsmål</i>	185
1.1.	Skylderskifte	185
1.2.	Fordringshaverskifte	186
2.	<i>Begrænset overførlighed</i>	187
2.1.	Begrænsninger af hensyn til rettighedshaveren	188
2.2.	Begrænsninger af hensyn til skyldneren	188
2.3.	Båndlæggelse ifølge viljesbestemmelse	189
3.	<i>Almindelige regler om overdragelse af fordringer</i>	189
3.1.	Aftalen	189
3.2.	Eksstinktiv erhvervelse	189

3.3.	Erhververens ret	190
3.4.	Overdragerens indeståelse for fordringen	191
4.	<i>Simple fordringer</i>	191
4.1.	Skyldnerens retsstilling efter overdragelse af fordringen	191
4.1.1.	Skyldnerens indsigelser	191
4.1.2.	Legitimation	192
4.1.2.1.	Betaling til overdrageren	193
4.1.2.2.	Betaling til erhververen	193
4.1.2.3.	Betingelser for, at skyldneren er forpligtet til at betale til erhververen	194
4.2.	Omsætningsbeskyttelse	194
4.2.1.	Beskyttelse mod overdragerens kreditorer	195
4.2.2.	Beskyttelse mod godtroende aftaleerhververe (dobbeltoverdragelse)	196
4.3.	Bank- og sparekassebøger	196
5.	<i>Skatteret</i>	197
 <i>Kapitel 9. Negotiable dokumenter og børsnoterede aktiver</i>		
1.	<i>Begreb og afgrænsning</i>	199
1.1.	Negotiabilitet	199
1.2.	Negotiable dokumenter, ctr. fondsaktiver	200
2.	<i>Omsætningsgældsbreve og fondsaktiver</i>	201
2.1.	Gældslovens regler	202
2.1.1.	Hvilke gældsbreve er omsætningsgældsbreve?	202
2.1.2.	Omsætningsgældsbreve's negotiabilitet	202
2.1.3.	Dokumentet er bærer af fordringen	203
2.1.4.	Fortabelse af rettigheder. – Vindikation afskæres	204
2.1.5.	Fortabelse af indsigelser	205
2.1.5.1.	Hvilke indsigelser fortæbes?	205
2.1.5.2.	Hvilke indsigelser bevares?	206
2.1.5.3.	Eksstinktionsbetingelser	206
2.1.6.	Legitimationsregler	206

1.6.1	Legitimationens betydning for skyldnerens betalingsforpligtelse	207
1.6.2	Legitimationens betydning for skyldnerens frigørelse ved betaling	207
1.7	Gyldighedsvirkning ved overdragerens umyndighed	208
1.8	Modregning	209
1.9	Omsætningsbeskyttelse	209
1.9.1	Beskyttelse over for overdragerens kreditorer ..	209
1.9.2	Beskyttelse over for overdragerens omsætningserhververe	210
1.10	Fondsaktiver	210
1.11	Værdipapircentralen – begrebet fondsaktiver ..	210
1.12	Registreringssystemet	210
1.13	Retsvirkningerne af registrering	211
1.14	Prioritetskonflikter	211
1.15	Eksstinktion – gyldighedsvirkning	212
1.16	Legitimation	213
1.17	Værdipapircentralens erstatningspligt	213
1.18	Nye finansielle instrumenter	214
 <i>Checks</i>		
1.1	Begrebet en check	215
1.2	Checkens forevisning og betaling	215
1.3	Overdragelse af checks (endorsement)	216
1.4	Fortabelse af rettigheder over en check	216
1.5	Fortabelse af en skyldners indsigelser	217
1.6	Betaling af krydsede checks	218
1.7	Checkregres	218
1.8	Tvangsfuldbyrdelse	219
 <i>Veksler</i>		
1.1	Begrebet en veksel – forskellige vekselformer ..	219
1.2	Retsforholdet mellem trassaten og remittenten ..	220
1.3	Retsforholdet mellem trassenten og remittenten ..	220
1.4	Retsforholdet mellem trassenten og trassaten ..	221
1.5	Retsforholdet mellem trassentens kreditorer/ omsætningserhververe og remittenten	221
1.6	Overdragelse af veksler (endorsement)	221
1.7	Fortabelse af rettigheder over en veksel	222

4.6.2.	Fortabelse af en skyldners indsigelser	222
4.6.3.	Betaling af veksler	224
4.7.	Vekselregres	225
4.8.	Tvangsfuldbyrdelse	226
5.	<i>Mortifikation af værdipapirer</i>	227
6.	<i>Skatteret</i>	227
Kapitel 10. Køb		229
1.	<i>Indledning. Begrebet køb. Afgrænsning og systematik</i>	229
2.	<i>Købeloven</i>	230
2.1.	Karakteristik. Forholdet til andre retskilder. Lovens fravigelighed	230
2.2.	Anvendelsesområde	230
2.3.	Retshandelens nærmere karakter	231
2.3.1.	Specieskøb og genuskøb m.v.	231
2.3.2.	Handelskøb og civilt køb	232
2.3.3.	Forbrugerkøbsreglerne	232
2.3.3.1.	Indledning	232
2.3.3.2.	Begrebet forbrugerkøb	232
2.3.3.3.	Reglernes karakter og indpasning i købeloven	232
2.3.4.	Bytte	233
3.	<i>Udveksling af parternes ydelse</i>	233
3.1.	Begrebet »levering«	233
3.2.	Tiden for aftalen opfyldelse	233
3.3.	Leveringsstedet	234
3.3.1.	Køberens ydelse	234
3.3.2.	Sælgerens ydelse	234
3.3.2.1.	Afhentningskøb	235
3.3.2.2.	Udbringelseskøb	235
3.3.2.3.	Forsendelseskøb	235
3.3.2.4.	Forbrugerkøb	238
3.4.	»Ydelse mod ydelse«	239
3.4.1.	Indledning	239

3.4.2.	Den almindelige regel (Kbl. § 14)	239
3.4.3.	Afsendelseskøb (Kbl. §§ 15-16 og 71)	240
3.4.3.1.	Betaling mod udlevering af selve varen	240
3.4.3.2.	Betaling mod dokumenter	241
3.5.	Risikoen (faren) for salgsgenstandens hændelige undergang og forringelse	242
3.5.1.	Begrebet risikoens overgang	243
3.5.2.	Nærmere om risikoreglerne	243
3.5.2.1.	Hovedreglen (Kbl. § 17, stk. 1)	243
3.5.2.2.	Undtagelser fra reglen om at leveringstidspunktet er afgørende	244
4.	<i>Sælgerens ydelse</i>	245
4.1.	Indledning	245
4.2.	Omfanget af sælgerens ydelse – hovedydelse og byddelser	247
4.2.1.	Udbytte af salgsgenstanden (Kbl. §§ 18-20)	247
4.2.2.	Spillerum for mængden (Kbl. § 66)	248
4.3.	Forsinkelse	249
4.3.1.	Retten til at fastholde købet (natural-opfyldelse)	249
4.3.2.	Retten til at hæve købet	250
4.3.3.	Retten til at kræve skadeserstatning	251
4.3.3.1.	Speciessælgerens erstatningsansvar	251
4.3.3.2.	Genussælgerens erstatningsansvar	252
4.3.3.3.	Erstatningens omfang	254
4.3.3.4.	Køberens reklamationspligt	255
4.4.	Mangler	255
4.4.1.	Indledning. Begreber	255
4.4.2.	Nærmere om mangelsbegrebet	256
4.4.2.1.	Ikke alle »fejl« er mangler	256
4.4.2.2.	Mangelsbedømmelsen	256
4.4.2.3.	Det afgørende tidspunkt	261
4.4.3.	Mangelsbeføjelserne	261
4.4.3.1.	Forholdsmæssigt afslag	261
4.4.3.2.	Retten til at hæve købet	261
4.4.3.3.	Ret til at kræve mangelfri ydelse	262
4.4.3.4.	Køberens ret til erstatning	264
4.4.4.	Mangelsbeføjelsernes bortfald	265
4.4.4.1.	Afhjælpning af manglen	265
4.4.4.2.	Reklamationsregler (Kbl. §§ 51-54)	267

4.4.4.3.	Øvrige forhold	270
4.5.	Retlige mangler	270
4.5.1.	Vanhjemmel	270
4.5.1.1.	Begreb	270
4.5.1.2.	Køberens beføjelser	270
4.5.1.3.	Vanhjemmelsbeføjelsernes bortfald	271
4.5.2.	Rådighedsmangler	271
5.	<i>Køberens ydelse</i>	272
5.1.	Omfanget af køberens ydelse	272
5.1.1.	Selve købesummen	272
5.1.2.	Særregel for handelskøb	272
5.1.3.	Omkostninger m.v.	273
5.1.4.	Hvor købesummen beregnes efter mængden	273
5.1.5.	Emballage	273
5.2.	Misligholdelse fra køberens side	274
5.2.1.	Forsinkelse	274
5.2.1.1.	Begreb	274
5.2.1.2.	Sælgerens beføjelser	274
5.2.2.	Foreløbigt om køberens manglende betalingsevne	277
6.	<i>Fordringshavermora. Ophævelse af køb m.v.</i>	
	<i>Almindelige reklamationsregler</i>	278
6.1.	Fordringshavermora	278
6.1.1.	Indledning	278
6.1.2.	Sælgerens fordringshavermora	278
6.1.3.	Køberens fordringshavermora	278
6.1.3.1.	Almindelige bemærkninger	278
6.1.3.2.	Retsvirkningerne af køberens fordringshavermora	279
6.2.	Ophævelse af køb m.v.	280
6.2.1.	Almindelige regler om afvisning af salgsgenstanden	280
6.2.1.1.	Køberens omsorgspligt	281
6.2.1.2.	Genstandens tilbagegivelse til sælgeren	281
6.2.2.	Afhængigheden mellem ydelsene fastholdes længst muligt	282
6.2.3.	Erstatningsberegningen	282
6.3.	Almindelige reklamationsregler	283

7.	<i>Køberens beskyttelse</i>	284
7.1.	Køberens retsforfølgingsbeskyttelse	284
7.1.1.	Indledning	284
7.1.2.	Specieskøb: fra aftalens tidspunkt	285
7.1.3.	Genuskøb: ved bindende individualisering	285
7.1.4.	Særligt om bestillingskøb o.l.	285
7.1.4.1.	Bestillingskøb som specieskøb	285
7.1.4.2.	Bestillingskøb som genuskøb	286
7.1.5.	Særligt om overdragelse til sikkerhed	286
7.1.5.1.	Indledning	286
7.1.5.2.	Proforma-køb (»skinretshandel«)	286
7.1.5.3.	Omgåelsesretshandlen (»møbellån« eller »sale and lease back«)	287
7.2.	Omsætningsbeskyttelse.	
	Eksstinktions-/vindikationsspørgsmål	287
7.2.1.	Indledning	287
7.2.2.	Til fordel for hvem (C) kan eksstinktion finde sted?	288
7.2.3.	De forskellige konflikttilfælde (A-B)	289
7.2.3.1.	Tyveri	289
7.2.3.2.	Ulovlig omgang med hittegods o.l.	289
7.2.3.3.	Forskellige betroelsestilfælde	289
7.2.3.4.	Ejendomsforbeholdskøberens (B's) videresalg	289
7.2.3.5.	Overdragerens (B's) adkomst ugyldig eller uvirksom	290
7.2.3.6.	»Legitimationstilfælde«	291
7.2.3.7.	Den førstberettigede (A) afleder sin ret fra overdrageren (B)	292
7.2.4.	Almindelige synspunkter og regler	292
7.2.4.1.	Indledning	292
7.2.4.2.	Den berettigedes uagtsomhed	293
7.2.4.3.	Passivitet hos den berettigede	293
7.2.4.4.	Almindelige eksstinktionsbetingelser	293
8.	<i>Sælgerens beskyttelse</i>	294
8.1.	Køberens manglende betalingsevne	294
8.1.1.	Indledning	294
8.1.2.	Sælgerens »standsningret« (Kbl. §§ 39 og 40)	294
8.1.2.1.	Retten til at holde salgsgenstanden tilbage	295
8.1.2.2.	Retten til at standse afsendt gods	296
8.1.2.3.	Retten til at hæve købet	297

8.1.2.4.	Afværgelse af sælgerens standsningsret	297
8.1.3.	Sælgerens udtagelsesret	297
9.	<i>Skatteret</i>	298
9.1.	Varelager	298
9.1.1.	Generelt	298
9.1.2.	Misligholdelse	299
9.1.2.1.	Misligholdelse fra sælgers side	299
9.1.2.2.	Misligholdelse fra køberens side	301
9.2.	Overdragelse af anlægsaktiver	301
9.2.1.	Generelt	301
9.2.2.	Misligholdelse	302
9.3.	Overdragelse af en erhvervsvirksomhed	302
 <i>Kapitel 11. Internationale køb</i>		305
1.	<i>Indledning</i>	305
2.	<i>Konventionens anvendelsesområde m.v.</i>	307
3.	<i>Aftalens indgåelse</i>	309
3.1.	Forslag eller tilbud – CISG art 14	310
3.2.	Tilbud	310
4.	<i>CISG Del III. Løse køb</i>	313
4.1.	Almindelige bestemmelser	313
4.2.	Sælgerens pligter	315
4.2.1.	Levering af varen og overgivelse af dokumenter	315
4.2.2.	Varens kontraktmæssighed (mangler) og tredjemandskrav	317
4.2.2.1.	Faktiske mangler	317
4.2.2.2.	Køberens undersøgelsespligt. Reklamationsfrister m.v.	319
4.2.2.3.	Retsmangler	321
4.2.2.4.	Immaterialrettigheder	321
4.3.	Købers beføjelser i tilfælde af sælgers misligholdelse	321
4.3.1.	Retten til at fastholde aftalen	322
4.3.2.	Retten til at hæve aftalen	322
4.3.3.	Retten til at kræve erstatning	324

4.4.	Købers pligter	324
4.4.1.	Købesummens betaling	324
4.4.2.	Modtagelse af levering	325
4.5.	Sælgers beføjelser i anledning af købers misligholdelse	326
4.5.1.	Retten til at fastholde aftalen	326
4.5.2.	Retten til at hæve aftalen	326
4.6.	Risikoens overgang	327
4.7.	Regler, som er fælles for sælgers og købers pligter	329
4.7.1.	Anteciperet misligholdelse og køb, hvor varen skal leveres efterhånden	329
4.7.2.	Erstatning	331
4.7.3.	Renter	332
4.7.4.	Ansvarsfritagelse	333
4.7.5.	Virkningerne af aftalens ophævelse	335
4.7.6.	Sælgers og købers omsorgspligt	336
4.8.	Forsikring af varer i internationale køb	337
4.8.1.	Valg af forsikringsform	337
4.8.2.	Forsikringsbetingelser	338
5.	<i>Skatteret</i>	338

<i>Kapitel 12. Køb af fast ejendom.</i>		
<i>Tinglysningssystemet</i>		341
1.	<i>Indledning</i>	341
2.	<i>Køb af fast ejendom</i>	342
2.1.	Retskilder	342
2.2.	Købeaftalens form m.v.	342
2.3.	Ejendomsformidling, rådgivning m.v.	343
2.4.	Undersøgelser vedrørende ejendommen	343
2.5.	Slutseddel	344
2.6.	Skøde	345
2.6.1.	Betinget skøde	345
2.6.1.1.	Køberens omsætningsbeskyttelse	345
2.6.1.2.	Parternes dispositionsadgang	345
2.6.1.3.	Håndhævelse af tilbagetagelsesadgangen	346

2.6.2.	Endeligt skøde	347
2.7.	Parternes pligter	347
2.7.1.	Skødegivelse	347
2.7.2.	Berigtigelse af købesummen	348
2.7.2.1.	Gældsøvertagelse	348
2.7.2.2.	Kontant udbetaling	348
2.7.2.3.	Sælgerpantebrev	349
2.7.3.	Risikoovergang	350
2.7.4.	Refusion	350
2.7.5.	Omkostninger	350
2.8.	Misligholdelse	351
3.	<i>Tinglysningsystemet</i>	353
3.1.	Retskilder	353
3.2.	Tinglysningsystemets funktioner	355
3.3.	Organisatorisk	355
3.4.	Grundlaget for tinglysning	356
3.5.	Tinglysningsproceduren	357
3.6.	Tinglysningens retsvirkninger	359
3.6.1.	Prioritetsvirkningen	359
3.6.2.	Undtagelser fra tinglysningskravet	361
3.6.3.	Gyldighedsvirkningen – TL § 27	362
4.	<i>Skatteret</i>	363
4.1.	Kapitalgevinstbeskatningen ved overdragelse af fast ejendom	364
4.1.1.	Indledning	364
4.1.2.	Næringsbeskatning	364
4.1.3.	Ejendomsavancebeskatningsloven	364
4.1.4.	Beskatning af genvundne afskrivning på bygninger m.v.	365
4.1.5.	Beskatning af fortjeneste ved førstegangs-overdragelse af vise ejerlejligheder m.v.	366
4.1.6.	Frigørelsesafgift	366
4.2.	Skattemæssige afskrivninger på bygninger og installationer	366
4.3.	Tinglysningens betydning for den skattemæssige retsstilling	367

<i>Kapitel 13. Kreditaftaler</i>	369
<i>1 Kreditaftaleloven</i>	369
1.1 Lovens anvendelsesområde	369
1.2 Definitioner	371
1.3 Kreditaftalelovens ufravigelighed	373
<i>2 Oplysningspligt m.v. i forbrugerforhold</i>	373
2.1 Skriftlighedskrav	373
2.2 Kreditgiverens oplysningspligt ved kreditaftalens indgåelse	373
2.2.1 Kreditaftaler med fast lånebeløb	373
2.2.2 Kreditaftaler med variabelt lånebeløb	374
2.3 Oplysningspligten under kreditforløbet	375
2.3.1 Kal. § 11	375
2.3.2 Kal. § 12	375
2.4 Opgørelse af kreditomkostningerne	375
2.5 Beregning af de årlige omkostninger i procent	376
<i>3 Forbud mod underpant i kreditkøb</i>	377
<i>4 Generalklausulen i § 22</i>	378
<i>5 Forbrugerens betalinger</i>	378
5.1 Indbetaling til pengeinstitutter	378
5.2 Indfrielse af fordringen før forfaldstidspunktet	379
5.3 Afskrivning på fordringen	380
<i>6 Forbrugerens misligholdelse</i>	381
<i>7 Kreditorskifte</i>	382
7.1 Brug af negotiable dokumenter	382
7.2 Bevarelse af indsigelser m.v.	383
<i>8 Køb med ejendomsforbehold</i>	384
8.1 Ejendomsforbeholds gyldighed	385
8.1.1 Kal. § 34	385
8.1.2 Kreditgiverens adgang til fyldestgørelse	387
8.2 Betæmpelser for tilbagebetaling	387
8.3.1 Kal. § 36	387

8.3.2.	Kal. 37	388
8.4.	Opgørelse af fordringen	388
8.5.	Opgørelse af det solgtes værdi	389
8.5.1.	Kal. § 39, jfr. § 47	389
8.5.2.	Kal. § 40	389
8.5.3.	Kal. § 41 og 42	389
8.6.	Forbrugerens indløsnings- og udtagelsesret	390
8.7.	Tilbagebetaling	391
8.7.1.	Kal. § 45	391
8.7.2.	Kal. § 46	392
8.7.3.	Tilbagebetaling uden fogedrettens medvirken	392
9.	<i>Ikke-forbruger køb</i>	393
9.1.	Kreditkøb	393
9.2.	Køb med ejendomsforbehold	393
9.2.1.	Kal. § 50, stk. 1	393
9.2.2.	Kal. § 50, stk. 2	393
9.2.3.	Særligt om Kal. § 2 og om kreditkonsignation	394
10.	<i>Skatteret</i>	396
10.1.	Den skattemæssige behandling af kreditomkostninger	396
10.2.	Salg med ejendomsforbehold	397
10.3.	Kommission og konsignation	397
Kapitel 14. Pant		399
1.	<i>Indledning</i>	399
1.1.	Formål og begreb	399
1.2.	Pant stillet af tredjemand	399
1.3.	Panteretten og det personlig gældsansvar	400
1.4.	Panterettens genstand	401
1.5.	Underpantsetning ctr. håndpantsetning	401
1.6.	Oversigt. Systematik	401
2.	<i>Panteret i fast ejendom</i>	401
2.1.	»Fast ejendom«	401
2.2.	Sikringsakten og dokumenterne	402

2.2.1.	Pantebrev for et bestemt beløb	402
2.2.2.	Skadesløsbrev	402
2.2.3.	Ejerpantebrev	403
2.3.	Forholdet mellem pantsætteren og panthaveren. Misligholdelsestilfælde	405
2.3.1.	Pantebrevsformularerne	405
2.3.2.	For sen betaling af terminsydelser	405
2.3.3.	Ejerskifte	407
2.3.4.	Tvangsauktion – økonomiske sammenbrud	407
2.4.	Forholdet til tredjemand	409
2.4.1.	Rettigheder over løsøre og visse bestanddele (»tilbehør«) (TL §§ 37 og 38)	409
2.4.1.1.	TL § 38	410
2.4.1.2.	TL § 37	412
2.4.2.	Forholdet mellem flere panthavere. TL § 40	414
2.4.2.1.	Pladssystem ctr. oprykning	415
2.4.2.2.	Henstandsregler	416
2.4.2.3.	Øvrige ændringer, der kræver samtykke fra efterpanthaver	418
2.4.2.4.	Særligt om sekundær håndpanteret og indbrudspant	419
2.5.	Panthaverens fyldestgørelse	421
2.6.	Panterettens ophør uden fyldestgørelse	421
3.	<i>Panteret i løsøre</i>	422
3.1.	Underpantsetning	422
3.1.1.	Tinglysning i bilbogen. TL kapitel 6 a	423
3.1.2.	Tinglysning i personbogen. TL kapitel 7	424
3.1.3.	TL § 47 b, stk. 2	425
3.1.4.	Særligt om løsøre-ejerpantebreve	427
3.1.5.	Særligt om høstpantebreve	427
3.1.6.	Forholdet mellem parterne	427
3.1.7.	Forholdet til tredjemand	427
3.1.8.	Panthaverens fyldestgørelse	428
3.1.9.	Panterettens ophør uden fyldestgørelse	428
3.2.	Håndpanteret	428
3.2.1.	Særligt om varelagre	429
3.2.2.	Forholdet mellem parterne	430

3.2.3.	Forholdet til tredjemand. Panthaverens fyldestgørelse	430
3.2.4.	Panterrettens ophør uden fyldestgørelse	430
4.	<i>Panteret i fordringer (fordringspant)</i>	431
4.1.	Simple fordringer	431
4.1.1.	Sikringsakten	432
4.1.2.	Forholdet mellem parterne	432
4.1.3.	Forholdet til tredjemand	433
4.1.4.	Panthaverens fyldestgørelse	433
4.1.5.	Panterrettens ophør uden fyldestgørelse	433
4.1.6.	Fordringer af »særlig beskaffenhed«	433
4.2.	Omsætningsgældsbreve	434
4.2.1.	Sikringsakten	434
4.2.2.	Forholdet mellem parterne	434
4.2.3.	Forholdet til tredjemand	434
4.2.4.	Panthaverens fyldestgørelse	434
4.2.5.	Panterrettens ophør uden fyldestgørelse	435
5.	<i>Fondsaktiver</i>	435
6.	<i>Skatteret</i>	435
6.1.	Generelt	435
6.2.	Tvangsauktion	435
6.3.	Brugeligt pant	436
Kapitel 15. Kaution og garanti		437
1.	<i>Begreber og terminologi</i>	437
2.	<i>Kautionsforpligtelsens stiftelse</i>	439
3.	<i>Ugyldige kautionsløfter</i>	440
4.	<i>Kautionsforpligtelsens indhold</i>	441
4.1.	Kautionsaftalen	441
4.2.	Den sikrede fordring	442
4.3.	Forskellige kautionsformer	443
4.3.1.	Selvskyldnerkaution – simpel kaution	443

4.3.2.	Begræset kaution – delkaution	443
4.3.3.	Tabskaution	445
4.3.4.	Efterkaution og kontrakaution	445
5.	<i>Forøgelse af kautionistens risiko</i>	445
5.1.	Misligholdelse	445
5.2.	Henstand	446
5.3.	Bortfald af sikkerheder	446
6.	<i>Virkingen af hovedfordringens ophør</i>	448
7.	<i>Kautionsforpligtelsens selvstændige ophør</i>	449
8.	<i>Kautionistens regresret</i>	450
8.1.	Regres mod hovedmanden	450
8.1.1.	Grundlaget for regreskravet	450
8.1.2.	Kaution uden aftale med eller anmodning fra hovedmanden	450
8.1.3.	Kaution efter aftale med eller anmodning fra hovedmanden	451
8.1.4.	Indtræden i sikkerheder stillet af hovedmanden	452
8.2.	Regres mellem flere kautionister	452
9.	<i>Anmeldelsesretten ved hovedmandens og kautionistens konkurs</i>	453
9.1.	De vigtigste synspunkter bag anmeldelsesretten	453
9.2.	Anmeldelsesretten i hovedmandens bo	453
9.3.	Anmeldelsesretten i kautionistens bo	454
10.	<i>Skatteret</i>	455
10.1.	Generelt	455
10.2.	Den skattemæssige behandling af kautionstab	455

Kapitel 16. Forsikring		457
1.	<i>Indledning</i>	457
1.1.	Hvad er forsikring?	457
1.2.	Forskellige former for forsikring	457

1.3.	Formålet med forsikring	458
1.4.	Forsikringsaftaleloven	458
2.	<i>Forsikringsaftalen</i>	459
2.1.	Aftalens indgåelse	459
2.2.	Aftalens fortolkning	460
2.3.	Tilsidesættelse af forsikringsvilkår	460
2.4.	Oplysningspligten	460
2.5.	Policens betydning	462
3.	<i>Parternes hovedforpligtelser</i>	463
3.1.	Selskabets forpligtelse	463
3.2.	Forsikringstagerens pligt til at betale præmie ..	464
4.	<i>Den sikredes biforpligtelser</i>	464
4.1.	Fareforøgelse	464
4.2.	Sikkerhedsforskrifter	466
4.3.	Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	467
4.4.	Den sikredes pligt til at afværge og begrænse skaden	470
4.5.	Anmeldelse af forsikringsbegivenheden	471
5.	<i>Forsikringserstatningen</i>	472
5.1.	Interessebegrebet	472
5.2.	Vindingsforbudet i FAL § 39, stk. 1	472
5.3.	Hvilke interesser er forsikret?	472
5.4.	Hvis interesse er forsikret?	473
5.5.	Forsikringserstatningens fastsættelse	474
5.5.1.	Totalskade	474
5.5.1.1.	Erstatning på grundlag af gøanskaffelsesprisen	474
5.5.1.2.	Erstatning på grundlag af nyværdiforsikring ...	475
5.5.1.3.	Erstatning på grundlag af salgsprisen	476
5.5.2.	Partiel skade	476
5.5.3.	Overforsikring	477
5.5.4.	Takseret police	477
5.5.5.	Underforsikring	477
5.5.6.	Selvrisiko	478
5.5.7.	Dobbeltforsikring	478
5.5.8.	Erstatningens udbetaling – forfaldstid – forældelse	479

6.	<i>Specielle problemer ved livsforsikring og anden personforsikring</i>	480
6.1.	Forsikring til gunst for tredjemand	480
6.2.	Livsforsikringer som pantesikkerhed	481
6.3.	Indskrænkning i adgangen til kreditorforfølgning	481
7.	<i>Selskabets regresret</i>	481
8.	<i>Skatteret</i>	482
8.1.	Beskatning af forsikringsydelse	482
8.2.	Fradrag for forsikringspræmier	482
8.3.	Særligt om livsforsikringer m.v.	483
	<i>Kapitel 17. Transportret</i>	485
1.	<i>Indledning</i>	485
2.	<i>Retskilderne</i>	486
3.	<i>Transportøren og transportkunder</i>	488
4.	<i>Transportdokumenterne</i>	489
4.1.	Forskellige former for dokumenter	489
4.2.	Fragtdokumenternes funktion	491
5.	<i>Transportørens ansvar</i>	493
5.1.	Ansvar for beskadigelse, bortkomst og forsinkelse	493
5.1.1.	Ansvarsgrundlaget	493
5.1.2.	Ansvarsbegrænsninger	496
5.2.	Udleveringsansvaret	497
5.3.	Beskrivelsesansvaret	498
6.	<i>Skatteret</i>	499

<i>Kapitel 18. Ansættelsesforhold</i>	501
1. <i>Arbejdsretten og dennes kilder</i>	501
1.1. Tjenesteaftaler og andre arbejdsaftaler	501
1.2. Den juridiske disciplin	501
1.3. Ansættelseslovgivningen	502
1.4. De kollektive overenskomster	502
1.4.1. Fænomenet	502
1.4.2. Overenskomstens retlige virkemåde	503
1.4.3. Behandling af tvister	504
1.4.4. Oprensningen ved overenskomstbrud	504
1.5. Fremstillingen i det følgende. Ansættelsesforholdets retskilder	505
2. <i>Lønmodtagergrupperne</i>	506
3. <i>Ansættelsen</i>	507
4. <i>Lønmodtagerens pligter</i>	508
4.1. Arbejdspræstationen	508
4.2. Arbejdstiden	509
4.3. Underordnelse og kontrol	510
4.4. Andre forpligtelser	510
4.5. Lønmodtagerens misligholdelse	511
5. <i>Lønmodtagerens rettigheder</i>	512
5.1. Løn og andet vederlag	512
5.2. Ferie	513
5.3. Søgnehelligdage	515
5.4. Hindringer på lønmodtagerens side og retten til frihed	515
5.4.1. Almene udfyldende regler	515
5.4.2. Særligt om sygdom	515
5.4.3. Særligt om barsel	517
5.4.4. Andet fravær (værnepligt, uddannelse, borgerligt ombud m.v.)	517
5.5. Beskyttelse af liv og velfærd	518
5.6. Arbejdsgiverens misligholdelse	518
6. <i>Ændringer i arbejdsforholdet</i>	519

<i>Arbejdsforholdets ophør</i>	520
Tidsvilkårene	520
Krav med hensyn til opsigelsesgrunden	521
Krav om særlige opsigelsesprocedurer	521
Særlige krav i forbindelse med fratrædelse	522
<i>Skatteret</i>	522
Generelt	522
Lønmodtagerbegrebet	522
Beskatning af lønmodtagerindkomst	523
Almindelig indkomst	523
Fratrædelsesgodtgørelser og jubilæumsgratualer m.v.	523
Lønmodtagerudgifter	524
Arbejdsmarkedsbidrag	525

Kapitel 19. Leje, forvaring og entrepriser

<i>Brugsrettigheder med særligt henblik på leje af fast ejendom</i>	527
Indledning	527
Brugsrettigheder over fast ejendom	529
Generelle regler og synspunkter	529
Hvad forstås ved lejelovgivningen?	529
Hvornår er en brugsrettighed omfattet af lejelovgivningen?	530
Indledning	530
Vederlagskravet	531
Lejeforholdet skal angå hus eller husrum	531
Tidsmæssige krav?	532
Udtrykkeligt undtagne lejeforhold	532
Enkelte lovmæssige fravigelser fra lejelovgivningen	532
Sammensatte kontraktsforhold, herunder brugsforhold med væsentlige ejermomenter ...	533
Atypiske brugsforhold (i øvrigt)	535
De forskellige lejeretlige lokalitetstyper	535
Indledning	535
«Rene» beboelseslokaliteter (»beboelseslejemål«)	535

1.2.4.3.	Lokaliteter, som udelukkende anvendes til andet end beboelse	536
1.2.4.4.	Blandede lejemål	537
1.2.4.5.	»Blandede ejendomme«	537
1.2.5.	Aftalefrihed og præceptivitet i lejelovgivningen	537
1.2.6.	Kort om LL's indhold	539
1.2.7.	Kort om succession på lejerside	539
1.2.7.1.	Almindeligt	539
1.2.7.2.	Fremleje	540
1.2.7.3.	Afståelsesret og lignende	540
1.2.8.	Kort om succession på udlejerside. Lejeaftalens prioritetsbeskyttelse m.v.	541
1.2.9.	Kort om ERL's område og indhold	543
1.2.10.	Kort om BRL's område og indhold	543
1.2.10.1.	Indledning. Terminologi	543
1.2.10.2.	Reguleringens indhold i hovedtræk	544
1.3.	Leje af løsøre	545
2.	<i>Forvaring</i>	545
2.1.	Indledning	545
2.2.	Regulær forvaring	546
2.3.	Irregulær forvaring	546
3.	<i>Bearbejdsforhold. Entreprise</i>	546
3.1.	Indledning. Begreb (terminologi). Afgrænsning af fremstillingen	546
3.2.	Aftalens indgåelse og gyldighed	548
3.3.	Aftalens indhold og fortolkning m.v.	549
3.3.1.	Kontraktsfrihed	549
3.3.2.	Aftalegrundlaget (»kontraktsmaterialet«)	550
3.3.3.	Standardvilkår. Særligt om AB 92	550
3.3.4.	Entreprisaftalers fortolkning og udfyldning	551
3.4.	Forskellige entreprisereformer	552
3.5.	Entrepriserforholdets parter.	553
3.5.1.	Underentreprise o.l.	553
3.5.2.	Skyldovertagelse og transport	554
3.6.	Risikoens overgang	554
3.7.	Entreprenørens ydelse.	554
3.7.1.	Entreprenørens misligholdelse	554
3.7.1.	Forsinkelse	555

3.7.1.	Mangler	556
3.7.1.	Bygherrens ydelse	560
3.7.1.	<i>Skatteret</i>	561
3.7.1.	Leje af fast ejendom	561
3.7.1.	Leasing	563
3.7.1.	Franchising	564
3.7.1.	Forvaring	564
3.7.1.	Entreprise	564
Kapitel 20.	<i>International privatret</i>	567
20.1.	<i>Indledning</i>	567
20.2.	<i>Retskilder og enhedsbedømmelse</i>	568
20.2.1.	Retskilder	568
20.2.2.	Enhedsbedømmelse	570
20.3.	<i>Lovvalgsreglerne</i>	571
20.3.1.	Funktion og opdeling	571
20.3.2.	Referensleddet	571
20.3.3.	Henvisningsleddet	572
20.3.4.	Udvælgelsesleddet	573
20.4.	<i>Rettigheders stiftelse</i>	574
20.4.1.	Aftaler	574
20.4.2.	Myndighed	574
20.4.3.	Aftalers indgåelse og gyldighed	575
20.4.4.	Fuldmagt	576
20.4.5.	Formregler	576
20.4.6.	Førtæstning uden for kontraktsforhold	578
20.5.	<i>Løsørekøb</i>	578
20.5.1.	Løsørekøbsloven	578
20.5.2.	Lovens anvendelsesområde	578
20.5.3.	Hvilke kontrakter?	578
20.5.4.	Hvilke retsspørgsmål?	579
20.5.5.	Lovvalgsreglerne i løsørekøbsloven	580
20.5.6.	Partiautonomien	580

5.3.2.	De deklaratoriske lovvalgsregler	580
5.3.3.	Fremgangsmåden ved undersøgelse	581
5.4.	Tingsretlige spørgsmål	581
6.	<i>Andre kontraktsforhold</i>	582
6.1.	Kontraktkonventionen	582
6.2.	Konventionens anvendelsesområde	582
6.2.1.	Hvilke kontraktsforhold?	582
6.2.2.	Hvilke retsspørgsmål?	583
6.3.	Lovvalgsreglerne i konventionen	583
6.3.1.	Partsautonomien	583
6.3.2.	De deklaratoriske lovvalgsregler	584
6.3.3.	Visse forbrugeraftaler	585
6.3.4.	Individuelle arbejdsaftaler	586
7.	<i>Skatteret</i>	587
 <i>Kapitel 21. Tvangsfuldbyrdelse og konkurs</i>		589
1.	<i>Indledning</i>	589
2.	<i>Genstanden for kreditorforfølgning</i>	591
2.1.	Tredjemands ret	591
2.1.1.	Solgte og pantsatte aktiver	592
2.1.2.	Legitimation eller besiddelse	593
2.2.	Gensidigt bebyrdende kontrakter	593
2.2.1.	Udlæg	593
2.2.2.	Konkurs	594
2.3.	Aktiver undtaget fra kreditorforfølgning	595
2.3.1.	Båndlagte aktiver	595
2.3.2.	Livsforsikring, indekskontrakter og selvpensioneringskonti	596
2.3.3.	Etableringskonti og investeringsfonds	596
2.3.4.	Bundne lejeforhøjelsesbeløb	596
2.3.5.	Personlige rettigheder	596
2.3.6.	Trangsbeneficiet	596
2.3.7.	Andre aktiver af særlig betydning for skyldneren	597
2.4.	Fremtidige erhvervelser	597

Udlæg	597	
Grundlaget for udlæg	597	
3.1.1.	Domme	598
3.1.2.	Voldgiftskendelser	598
3.1.3.	Forlig	598
3.1.4.	Pantebreve	598
3.1.5.	Gældsbreve	599
3.1.6.	Veksler og checks	599
3.1.7.	Krav tillagt udpantningshjemmel	599
3.2.	Fremgangsmåden	599
3.3.	Udlæggets stiftelse og indhold samt sikringsakter ved udlæg	600
3.3.1.	Udlæg i penge	600
3.3.2.	Udlæg til forauktionering	600
3.3.2.1.	Fast ejendom	600
3.3.2.2.	Løsøre	600
3.3.2.3.	Fordringer	601
3.4.	Tvangsauktion	601
3.5.	Særligt om arrest	602
3.5.1.	Grundlaget for arrest	602
3.5.2.	Arrestens stiftelse og retsvirkninger	603
4.	<i>Andre fagedforretninger</i>	603
4.1.	Naturalopfyldelse	603
4.2.	Forbud	604
5.	<i>Betalingsstandsning</i>	605
5.1.	Konkurs eller akkord	605
5.2.	Fristdagssystemet	606
5.3.	Betalingsstandsningssystemet	607
5.4.	Skyldnerens dispositioner	609
5.5.	Retsforfølgning	610
6.	<i>Konkurs</i>	611
6.1.	Formål og grundprincipper	611
6.2.	Konkursbetingelserne	612
6.2.1.	Konkurs efter en fordringshavers begæring	612
6.2.2.	Konkurs efter skyldnerens begæring	613
6.2.3.	Konkurs uden begæring	614
6.3.	Retsvirkningerne af konkurs	614

6.3.1.	Skyldnerens dispositioner	614
6.3.2.	Udlæg og arrest	615
6.4.	Omstødelse	616
6.4.1.	Omstødelse af kreditorbegunstigelser	617
6.4.1.1.	Konkurslovens § 74	617
6.4.1.2.	Konkurslovens § 67 og § 70	617
6.4.1.3.	Konkurslovens § 72, stk. 1	619
6.4.2.	Omstødelse af udlæg	619
6.4.3.	Omstødelse af forringende dispositioner	620
6.4.3.1.	Gaver og afkald på falden arv	620
6.4.3.2.	Løn til skyldnerens nærstående	620
6.4.3.3.	Dispositioner foretaget efter fristdagen	621
6.4.3.4.	Forringende dispositioner i almindelighed	621
6.5.	Konkursordenen – boets passiver	622
6.5.1.	Massekrav	622
6.5.1.1.	Begravelsesomkostninger	622
6.5.1.2.	Omkostninger ved konkursens indtræden	622
6.5.1.3.	Boets forpligtelser	622
6.5.2.	Forsøg på at afværge konkurs (sekundære massekrav)	622
6.5.3.	Konkurskreditorerne	623
6.5.3.1.	Lønprivilegiet	623
6.5.3.2.	Leverandørprivilegiet	624
6.5.3.3.	De simple kreditorer	624
6.5.3.4.	De efterstillede krav	624
6.6.	Modregning i konkurs	624
6.7.	Panthaveres retsstilling	626
6.7.1.	Dividendespørgsmål	626
6.7.2.	Fyldestgørelse	626
6.8.	Konkursboets administration og afslutning	628
7.	<i>Tvangsakkord</i>	628
7.1.	Frivillig akkord eller tvangsakkord	628
7.2.	Tvangsakkordprocessen	630
7.3.	Former for tvangsakkord	631
7.4.	Fordringerne i tvangsakkord	632
7.4.1.	De ikke-berørte fordringer	633
7.4.1.1.	Fordringer stiftet efter åbning af akkordforhandling	633
7.4.1.2.	Fordringer med fortrinsret i konkurs	633

7.4.1.3.	Gældsforpligtelser godkendt af tillidsmændene	633
7.4.1.4.	Småfordringer	634
7.4.2.	Akkordfordringerne	634
7.4.2.1.	Akkordkrav og eliminerede krav	635
7.4.2.2.	Ligelighedsprincippet	635
7.4.2.3.	Mindstedvidende	636
7.5.	Panthaveres retsstilling	636
7.6.	Tvangsakkordens retsvirkninger	636
8.	<i>Gældssanering</i>	637
8.1.	Gældssaneringsinstituttet	637
8.2.	Gældssaneringsprocessen	638
8.3.	Betingelserne for gældssanering	639
8.4.	Gældssaneringens indhold	641
8.5.	Fordringerne i gældssanering	642
8.6.	Panthaveres retsstilling	643
8.7.	Gældssaneringens retsvirkninger	643
9.	<i>Skatteret</i>	644
9.1.	Generelt	644
9.2.	Konkurs	644
9.3.	Akkord og gældssanering	646
<i>Kapitel 22. Selskabsret</i>		649
1.	<i>Begreb og afgrænsning</i>	649
1.1.	Begrebet selskab	649
1.2.	Begrebet juridisk person	650
2.	<i>De forskellige selskabstyper</i>	651
2.1.	Den selskabsretlige kontraktsfrihed	651
2.2.	Kort beskrivelse af de enkelte selskabstyper	651
2.2.1.	Inddelingskriterierne	651
2.2.2.	De mest almindelige selskabstyper	652
3.	<i>Motiver ved valg af selskabsform</i>	653
1.	<i>Interessentskaber</i>	655
1.1.	Begreb og retsgrundlag	655

4.2.	Interessentskabets stiftelse	656
4.3.	Forholdet mellem interessenterne	656
4.3.1.	Kapitalindskud	656
4.3.2.	Ejerforholdet i interessentskabet	657
4.3.3.	Interessenternes forpligtelser	657
4.3.4.	Fordeling af overskud og underskud	658
4.3.5.	Ledelsen af interessentskabet	658
4.3.6.	Pligt til at varetage interessentskabets interesser	658
4.3.7.	Ret til at føre tilsyn og kontrol med interessentskabet	659
4.4.	Forholdet til tredjemand	659
4.4.1.	Fuldmagt og gensidig signatur	659
4.4.2.	Hæftelsen over for kreditorerne	660
4.4.2.1.	Interessentskabets kreditorer (fælleskreditorer) ..	660
4.4.2.2.	Særkreditorer	660
4.4.2.3.	Processuelle spørgsmål	662
4.5.	Offentlighed og regnskabspligt	662
4.6.	Indtræden af nye interessenter og overdragelse af andele i interessentskabet	662
4.7.	Interessentskabers opløsning	663
4.7.1.	Opløsningsgrunde	663
4.7.2.	Fuldstændig opløsning af interessentskabet	663
4.7.3.	Udløsning af enkelte interessenter	664
5.	<i>Kommanditselskaber, stille selskaber, partrede-</i> <i>rier og europæiske økonomiske firmagrupper</i> ..	664
5.1.	Kommanditselskaber	664
5.2.	Stille selskaber	666
5.3.	Partrederier	666
5.4.	Europæiske økonomiske firmagrupper (EØFG) ..	666
6.	<i>Aktieselskaber og anpartsselskaber</i>	667
6.1.	Indledning	667
6.1.1.	Retsudviklingen – europæisk harmonisering ..	667
6.1.2.	Begrebsbestemmelse m.v.	670
6.2.	Stiftelse af aktie- og anpartsselskaber	670
6.2.1.	Stiftelsesreglernes formål og stiftelsesproceduren	670
6.2.2.	Stiftere og stiftelsesoverenskomst	671
6.2.3.	Vedtægter	672

6.2.4.	Tilvejebringelse af aktiekapitalen	673
6.2.5.	Afholdelse af konstituerende generalforsamling ..	674
6.2.6.	Selskabets optagelse i registeret for aktieselskaber	674
6.2.7.	Retsstillingen under stiftelsen	675
6.3.	Aktier, aktiebrev og aktiebog (andele i anpartsselskaber)	675
6.4.	Opdeling i aktieklasser	677
6.5.	Aktionæroverenskomster	677
6.6.	Selskabets finansiering	678
6.6.1.	Indledning	678
6.6.2.	Kapitalforhøjelse	678
6.6.3.	Mellemløbet	679
6.7.	Aktieselskabers og anpartsselskabers organisation	679
6.7.1.	Generalforsamlingen	679
6.7.1.1.	Aktionærenes indflydelse i selskabet udøves på generalforsamlingen	679
6.7.1.2.	Indkaldelse og afholdelse af generalforsamling ..	680
6.7.2.	Selskabets ledelse	681
6.7.2.1.	Forretningsførelsen indadtil	681
6.7.2.2.	Særligt om ledelsespligter som følge af kapitaltab	683
6.7.2.3.	Repræsentation og tegningsret	683
6.7.3.	Revision og granskning	684
6.7.4.	Årsregnskab og koncernregnskab	685
6.7.5.	Erstatningsansvar og straf	686
6.7.6.	Særligt om anpartsselskabers organisation	686
6.8.	Beskyttelse af selskabets kapital	686
6.8.1.	Indledning	686
6.8.2.	Kapitalnedsættelse	687
6.8.3.	Udbytteuddeling	687
6.8.4.	Aktionærlån	687
6.8.5.	Egne aktier og anparter	688
6.9.	Aktieselskaber og anpartsselskabers opløsning ..	689
6.10.	Fusion, omdannelse og spaltning	689
6.11.	Særlig om koncernen	690
	<i>Andre selskaber med begrænset ansvar</i>	691

8.	<i>Foreninger</i>	692
8.1.	Indledning	692
8.2.	Ideelle foreninger	692
8.3.	Økonomiske foreninger	693
8.4.	Arbejdsmarkedssammenslutninger og brancheforeninger	694
9.	<i>Fonde</i>	694
9.1.	Indledning	694
9.2.	Almindelige fonde	695
9.3.	Erhvervsdrivende fonde	696
10.	<i>Skatteret</i>	697
10.1.	Indledning	697
10.2.	Interessentskabets og interessenternes skattemæssige stilling	699
10.3.	Den skattemæssige retsstilling for deltagere i kommanditselskaber, partsrederier og stille selskaber m.v.	700
10.4.	Aktie- og anpartsselskaber	701
10.4.1.	Generelt	701
10.4.2.	Beskatning af selskabet	701
10.4.2.1.	Stiftelse af selskabet	701
10.4.2.2.	Indkomstopgørelsen i selskabet	702
10.4.2.3.	Skatteberegningen	703
10.4.2.4.	Sambeskatning	703
10.4.3.	Beskatningen af aktionærerne	704
10.4.4.	Omstrukturering af selskabet	706
10.5.	Den skattemæssige retsstilling for andre selskaber med begrænset ansvar	707
10.6.	Beskatning af ideelle foreninger	707
10.7.	Beskatning af økonomiske foreninger	708
10.8.	Beskatning af arbejdsmarkedssammenslutninger og brancheforeninger	709
10.9.	Beskatning af fonde	709

<i>Kapitel 23. Immaterialret – Markedsføringsret</i>		
	– <i>Konkurrenceret</i>	711
1.	<i>Indledning</i>	711
1.1.	Almindelig oversigt	711
2.	<i>Immaterialrettighederne</i>	716
2.1.	Ophavsretten	716
2.1.1.	Loven	716
2.1.2.	Hvilke værker beskyttes?	717
2.1.3.	Ophavsrettens stiftelse og subjekt	718
2.1.4.	Ophavsrettens indhold – Bearbejdelse	718
2.1.5.	Indskrænkninger i ophavsretten	720
2.1.5.1.	Begrundelsen	720
2.1.5.2.	Privat kopiering	720
2.1.5.3.	Citatretten	721
2.1.5.4.	Andre indskrænkninger	721
2.1.6.	Ophavsrettens overgang til andre	722
2.1.7.	Ophavsrettens ophør	723
2.1.8.	»Andre Rettigheder«	724
2.1.9.	Retshåndhævelse	724
2.2.	Patent og brugsmønstre	724
2.2.1.	Loven	724
2.2.2.	Den patenterbare opfindelse	724
2.2.3.	Patentrettens stiftelse	726
2.2.3.1.	Prioritetsprincippet	726
2.2.3.2.	Patentansøgningen og dens behandling	726
2.2.4.	Patentrettens indehaver	727
2.2.5.	Patentrettens indhold	727
2.2.5.1.	Eneretten og dens begrænsning	727
2.2.5.2.	Beskyttelsesområdet	727
2.2.6.	Patentrettens overgang til andre	728
2.2.7.	Patentrettens ophør	728
2.2.8.	Retshåndhævelse	729
2.2.9.	Brugsmønstre	729
2.3.	Mønsterretten	729
2.4.	Kendetegnsretten	730
2.4.1.	Lovgivningen	730
2.4.2.	Kendetegnsbegrebet – inddelinger	731
2.4.3.	Kendetegnsrettens stiftelse	732

2.4.3.1.	Stiftelsesmåderne	732
2.4.3.2.	Betingelser for stiftelsen	733
2.4.3.3.	Registreringen af kendetegn	733
2.4.4.	Rettens indehaver	734
2.4.5.	Rettens indhold	734
2.4.5.1.	Eneretten	734
2.4.5.2.	Beskyttelsesområdet – forvekslingskriteriet	735
2.4.6.	Rettens overgang til andre	736
2.4.7.	Rettens ophør	737
2.4.8.	Retsbeskyttelsen	737
3.	<i>Markedsføringsret</i>	737
3.1.	Konkurrenceregulering og forbrugerbeskyttelse	737
3.2.	Generalklausulen	738
3.3.	Efterligningsbeskyttelsen	
	– beskyttelse af den erhvervsretlige status	739
3.4.	Erhvervshemmeligheder og know-how	741
3.4.1.	Strafferetlig beskyttelse	741
3.4.2.	Privatretlig beskyttelse	742
3.4.3.	Know-how	743
3.5.	Vildledende angivelser og oplysningspligt	743
3.6.	Garantier	745
3.7.	Særlige afsætningsformer	746
3.8.	Farlige produkter	747
3.9.	Aftalereguleringen – Samspillet med civilretten	747
3.10.	Retshåndhævelsen	748
4.	<i>Konkurrenceret</i>	749
4.1.	Almindelig orientering	749
4.1.1.	Lovgivningen	749
4.1.2.	De økonomiske markedsforhold	
	– Konkurrencelovens hovedprincipper	750
4.2.	Konkurrencelovens formål og område	752
4.3.	Gennemsigtighed	753
4.3.1.	Indledning	753
4.3.1.1.	Anmeldelsespligt m.v.	753
4.3.1.2.	Videreformidling af oplysninger	754
4.4.	Godkendelse af mindstepriser eller avancer	
	– Bruttoprissystemer	755

15.	Foranstaltninger imod skadelige virkninger af konkurrencebegrænsninger	756
16.	Særligt om kontraheringspligt	757
17.	Konkurrencemyndighederne	757
18.	Sanktioner	758
19.	EUs konkurrenceregler	758
5.	<i>Skatteret</i>	760
5.1.	Generelt	760
5.2.	Indkomst i relation til immaterialrettigheder	760
5.3.	Udgifter i relation til immaterialrettigheder	760
	<i>Kapitel 24. Ægtefællers formueforhold</i>	763
1.	<i>Indledning</i>	763
2.	<i>Det almindelige formuefællesskab</i>	763
2.1.	Særråden	764
2.1.1.	Modifikationer til hovedreglen om særråden	765
2.1.1.1.	Krav om ægtefællessamtykke ved dispositioner over fast ejendom	766
2.1.1.2.	Krav om ægtefællessamtykke ved dispositioner over løsøre	767
2.2.	Særhæften	767
2.2.1.	Modifikationer til hovedregel om særhæften	769
2.2.1.1.	Reglen i RVL § 11	769
2.3.	Særdeles sameje mellem ægtefæller	770
3.	<i>Særeje</i>	770
3.1.	Etablering af særeje	771
3.1.1.	Særeje etableret ved ægtepagt	772
3.1.2.	Særeje etableret ved arv	772
3.1.3.	Særeje etableret ved gave	773
3.1.4.	Særeje qua surrogation	773
3.1.5.	Indtægt af særeje	773
4.	<i>Gaver mellem ægtefæller</i>	774
4.1.	Kravet om ægtepagt	774

4.2.	Kreditorenes stilling, når der er oprettet ægtepagt	775
4.2.1.	Retsvirkningslovens § 33	775
4.2.2.	Konkurslovens omstødsregler	775
4.3.	Undtagelse fra ægtepagtskravet	775
4.4.	Specialregler	776
4.4.1.	RVL § 30, stk. 2	776
4.4.2.	RVL § 31	776
5.	§ 15, stk. 2-rettigheder	776
6.	Skifte – formuefællesskabets ophør	777
6.1.	Hvilke begivenheder bevirker, at formuefællesskabet ophører	777
6.2.	Fællesformuens deling ved skifte	777
6.2.1.	Den kvantitative fordeling	778
6.2.1.1.	Vederlagskrav	779
6.2.1.2.	Skævdeling ved visse kortvarige ægteskaber ..	779
6.2.1.3.	Skævdeling ved småboer	780
6.2.1.4.	Forlods udtagelse af genstande til personligt brug	780
6.2.2.	Den kvalitative fordeling	780
6.3.	§ 15, stk. 2-rettigheders behandling på skifte ..	781
6.4.	Særejes behandling ved separation, skilsmisse, bosondring og omstødelse	781
7.	Papirløse samlivsforhold	782
8.	Skatteret	783
8.1.	Beskatning af ægtefæller	783
8.1.1.	Generelt	783
8.1.2.	Indkomstopgørelse for ægtefæller	784
8.1.2.1.	Fordeling af indtægter og udgifter mellem ægtefæller samt særregler for indkomstopgørelse	784
8.1.2.2.	Overdragelse mellem ægtefæller	785
8.1.2.3.	Andre særregler, hvor der tages hensyn til, om en skatteyder er gift	785
8.1.3.	Formueopgørelse	785
8.1.4.	Skatteberegningen	785
8.1.5.	Subsidiær hæftelse for den anden ægtefælles skat	786
8.1.6.	Skilsmisse, separation og faktisk samlivsophævelse	786

§ 16.1.	De skattemæssige retsvirkninger af skilsmisse, separation og faktisk samlivsophævelse	786
§ 16.2.	Beskatningen i forbindelse med ægte fællesskifte	786
§ 16.3.	Underholdsbidrag til ægtefælle eller børn	787
§ 2.	Papirløst samlivsforhold	787
§ 3.	Forældre og børn	788

Kapitel 25. Arv og dødsboskifte

1.	Indledning	789
2.	Legal arv	790
3.	Slægtinges arveret	790
3.1.	Arveklasserne	790
3.2.	Slægtskab grundet på adoption	791
3.3.	Børn født uden for ægteskab	792
3.4.	Ægtefællens – den registrerede partners – arveret samt uskiftet bo	792
3.4.1.	Ægtefællens arveret i konkurrence med førstafdødes livsarvinger	793
3.4.2.	Ægtefællens arveret i konkurrence med førstafdødes udarvinger	793
3.4.3.	Ægtefællens skiftefordele	794
3.4.3.1.	Genstande til personlig brug og børnenes brug ..	794
3.4.3.2.	Bohave og arbejdsredskaber	794
3.4.3.3.	150.000 kr.'s-reglen	794
3.4.3.4.	Udtagelsesret og udløsningsret	795
3.4.3.5.	Henstand med udbetaling af arv	795
3.4.4.	Uskiftet bo	796
3.4.4.1.	Betingelserne for at sidde i uskiftet bo	796
3.4.4.2.	Det uskiftede bos aktiver og passiver	797
3.4.4.3.	Den længslevende ægtefælles rådighed i levende live	797
3.4.4.4.	Den længslevende ægtefælles rådighed ved testamente	798
3.4.4.5.	Det uskiftede bos ophør herunder delingsforholdet	799

3.	<i>Testamentsarv</i>	801
3.1.	Oprettelse af testamente	801
3.2.	Arveladerens testationskompetence	802
3.2.1.	Tvangsarv	802
3.2.1.1.	Båndlæggelse af livsarvingers tvangsarv	802
3.2.1.2.	Testationsret over landbrugsejendomme	803
3.2.1.3.	Arvelovens § 26, stk. 2	803
3.2.1.4.	Tvangsarv kan gøres til særeje	803
3.2.2.	Konservative arvepagter	803
3.2.3.	Tredjemands viljeserklæring – gensidige testamenter	804
3.2.4.	Specielle begrænsninger i en gift testators testationsret	804
3.3.	Testamenters ugyldighed	805
3.4.	Testamenters fortolkning	805
4.	<i>Dødsgaver</i>	806
5.	<i>Bortfald af arveadkomst</i>	807
5.1.	Arveafkald vedrørende forventet arv	807
5.2.	Testamenters tilbagekaldelse	808
5.3.	Andre tilfælde, hvor arveadkomsten bortfalder ..	808
5.3.1.	Separation og skilsmisse	808
5.3.2.	Hævet forlovelse	809
5.3.3.	Bristede forudsætninger	809
5.3.4.	Forbrydelse af arveret	809
6.	<i>Arveforskud – arveafkorting</i>	810
7.	<i>Arvefaldet</i>	811
7.1.	Arvingen skal overleve arveladeren	811
7.2.	Afviklingen af den afdødes forpligtelser	811
7.2.1.	Summariske afslutningsmåder	811
7.2.1.1.	»Afdøde efterlader sig intet«	812
7.2.1.2.	Dødsboet udlægges for begravelsesudgifterne ..	812
7.2.1.3.	Dødsboet udlægges til dækning af privilegerede fordringer	812
7.2.1.4.	Dødsboet udlægges til ægtefællen uden skifte ..	812
7.2.2.	Offentligt skifte	813
7.2.2.1.	Gældsfragåelsesboer	813

7.2.2.	Gældsvedgåelsesboer	814
7.2.3.	Privat skifte	815
7.2.4.	Dødsboer med en efterlevende ægtefælle	816
7.3.	Afkald på falden arv	817
8.	<i>Arvens opgørelse og deling mellem arvingerne</i> ..	817
8.1.	Offentligt skifte	817
8.2.	Privat skifte	818
9.	<i>Skatte- og afgiftsret</i>	819
9.1.	Dødsbøbeskatning	819
9.1.1.	Dødsboer er som udgangspunkt selstændige skattesubjekter	819
9.1.2.	Indkomstopgørelse i skattepligtige dødsboer ...	820
9.1.3.	Uskiftet bo	820
9.1.4.	Særligt om arveudlæg	820
9.2.	Boafgift	821
9.2.1.	Indledning	821
9.2.2.	Subjektiv boafgiftspligt	822
9.2.3.	Boafgift	823
9.2.3.1.	Generelt	823
9.2.3.2.	Boer fritaget for boafgift	823
9.2.3.3.	Arvinger fritaget for boafgift	823
9.2.3.4.	Arveerhvervelser fritaget for boafgift	824
9.2.4.	Tillægsboafgift	824
9.2.5.	Særligt om arveforskud	825
9.3.	Gaveafgift	825
9.3.1.	Generelt	825
9.3.2.	Afgiftsberegningen	826
9.3.2.1.	Afgiftsfrie gaver	826
9.3.2.2.	Afgiftens størrelse	826
9.4.	Skifteafgift	826
	Anvendte lovforkortelser	829
	Stikordsregister	831